

OFFICERSTIDNINGEN

MEDLEMSTIDNING FÖR
OFFICERSFÖRBUNDET
NR 7 | 2018

TRIDENT JUNCTURE

Arméns förmåga i fält åter i fokus

SIDAN 16

HELIKOPTER 14

Begränsad flygtid trots
modifierade hjälmar

SIDAN 6

SPECIALISTOFFICER

Stort bortfall vid
antagning till SOU

SIDAN 9

FOI TESTAR

Snart besked om
nytt eldhandvapen

SIDAN 7

MINSKAR RISK. BYGGER TRYGGHET.

Cyberförsvar, samhällssäkerhet, säkerhetsskydd och resesäkerhet. Vi har en unik bredd av tjänster inom risk och säkerhet – för företag, privatpersoner och andra organisationer. Ständig utveckling och samverkan med kunder och myndigheter är vår väg mot ett tryggare samhälle.

2Secure är ett av Sveriges största privata säkerhetsföretag med ledorden Handlingskraftiga, Kompetenta och Pålitliga. Läs mer på www.2secure.se

VILL DU OCKSÅ VARA MED OCH BYGGA TRYGGHET?

2Secure växer och söker fler glimrande medarbetare. Skicka gärna ditt CV och personliga brev till rekrytering@2secure.se

2Secure

Slut på skönmålning – krisen är här nu

Redan när försvarsbeslutet 2015–2020 fattades stod det klart att det var mer eller mindre underfinansierat. Våra politiker var helt enkelt inte beredda att betala för det man beställde.

Och trots såväl försvarsledningens som andra myndighetsexperters återkommande varningsord om otillräcklig finansiering, urholknings-effekter och materielberg fortsätter nu detta vansinne. Den budget som strax innan denna tidnings pressläggning presenterats i riksdagen innehåller inga extra tillskott. Detta eftersom nuvarande övergångsregering endast presenterar en så kallat ”prolongerad” budget – fri från partipolitiska inslag och helt utan nya satsningar. Av de tre miljarder ÖB äskat för 2019 – pengar som krävs enbart för att operativ förmåga inte ska gå ner – blir nu intet.

POLITISK ENIGHET

Vi har en bred, nästintill unison, enighet i riksdagen om att Försvarsmakten behöver resurstillskott. Allt pekar på att den parlamentariskt sammansatta försvarsberedningen inom ett halvår kommer att lägga fram en rapport som föreslår markant ökade försvarsanslag och att kommande försvarspolitiska inriktningsbeslut kommer att tillmötesgå detta, åtminstone i delar.

Ändå väljer man alltså i denna övergångsbudget att lämna detta helt utan hänsyn.

Konsekvenserna riskerar att bli fullständigt ödesdigra – förmågeuppyggnaden som inletts kommer att bromsa upp, avstanna och vända neråt igen. Kollegor kommer att lämna, i frustration över rådande situation. Varje steg bakåt i nuläget innebär att varje steg framåt i ett senare skede kommer att bli mer kostsamt och

mer tidskrävande än det hade behövt bli.

Att skjuta till de pengar ÖB äskar hade inte varit ett partipolitiskt inslag i en övergångsbudget. Det hade varit ett pragmatiskt och helt och hållet nödvändigt steg för att åtminstone möjliggöra för Försvarsmakten att nå de politiskt beslutade mål som ställts upp.

ABSURD SITUATION

Hade vi stått vid sidan av denna galenskap hade vi kunnat skaka på huvudet och nästan skratta åt situationens absurditet. Men nu gör vi inte det. Nu är det vi som drabbas av den politiska inkonsekvensen, senfärdigheten och oförmågan eller oviljan att inse fakta. Det är vår arbetsmiljö som kommer att försämrats. Det är våra möjligheter att göra ett bra jobb som rycks undan och det är våra löner, villkor och arbetsförhållanden som kommer att försämrats av denna politiska inkompetens. Det är oacceptabelt!

POLITIKERNA BLUNDAR

Våra politiker väljer att blunda för den kris som det svenska försvaret står inför. Det är ett svek mot alla oss, tusentals män och kvinnor som i sitt yrkesval ställt oss beredda att försvara vår frihet, vår demokrati och vårt sätt att leva, om så krävs med våra egna liv.

Ni, våra medlemmar, visar dagligen att det går att utföra stordåd trots bristande resurser, delvis omodern utrustning, otillräckliga stöd-

Foto: Pmagn

system och bristande materielunderhåll. Officersförbundet kräver inga stordåd i retur av våra politiker, men vi kräver att de tar sitt ansvar – på riktigt. Endast riksdagens ledamöter kan åtgärda den kris som nu riskerar att uppstå. Det är deras ansvar, ingen annans. Det är allvar nu. Lös uppgiften.

En något omskriven version av denna ledartext publicerades den 15 november i Aftonbladet. Du hittar den på aftonbladet.se/ledartext.

STOCKHOLM, 12 NOVEMBER 2018
LARS FRESKER, FÖRBUNDSORDFÖRANDE

> KANSLIET

Förbundsdirektör

Peter Löfvendahl
Arbete: 08-440 83 56
Mobil: 070-580 51 07
peter.lofvendahl@officersforbundet.se

Kamrer

Susanne Skäfte

Administrativt ansvarig

Marie Eriksson

Ombudsmän

Patrik Larsson, Conny Jansson,
Mikael Boox, Mikael Kenttälä,
Fredrik Norén, Elina Meyer

Medlems- och försäkringssekreterare

Carina Viklund

Förhandlingschef

Susanne Nyberg

Chefredaktör

Josefine Owetz

Kommunikationschef

Fredrik Hultgren

Kommunikatör

Jennie Timgren

Officersförbundets

förtroendevalda revisorer

Jonas Holmgren

Hampe Klein

Adress

Officersförbundet
Box 5338, 102 47 Stockholm

Telefon

08-440 83 30

Fax

08-440 83 40

E-post

kansliet@officersforbundet.se

INNEHÅLL

Omslagsbild:

Rickard Törnhjelm – Försvarsmakten

Göta ingenjörregemente lägger krigsbro 8 under övningen Trident Juncture 18

”Den här övningen betyder mycket för arméns del och är helt klart ett flaggskepp”

Åke Palm, ansvarig för övningsplanering vid Markstridsskolan.

LEDARE

3 Slut på skönmålning – krisen är här nu

NYHETER

6 Fortsatt begränsad flygtid för helikopter 14

7 Snart besked om nytt eldhandvapen

8 Snabb prisökning av krigsmateriel

9 Brist på specialistofficerare väntar

10 Nedskaeringar i FM nästa år

REPORTAGE

12 Stort steg att ta av sig uniformen

16 Trident Juncture 18

ANALYS

27 Digitaliseringen och försvaret

FÖRBUNDSNYTT

30 Satsning på chefslöner uteblir – igen

31 Se över din jourregistrering

32 Medlemsundersökning 2018 – så här tycker ni!

34 Avgiften och skatten

REPLIK

36 ”Yrket som ger både rätt och skyldighet att döda åt statsmakten”

> PRESIDIUM

FÖRBUNDSORDFÖRANDE:

Lars Fresker. Tel: 08-440 83 47,

Mobil: 0706-28 25 81

lars.fresker@officersforbundet.se

1. VICE FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Karl-Johan Boberg.

Mobil 076-104 86 30

karl-johan.boberg@officersforbundet.se

2. VICE FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Maria von Below. Tel: 0920-234 000

maria.vonbelow@officersforbundet.se

> FRÅGOR

Frågor kring medlemskap, medlemsuppgifter och försäkringar

Carina Viklund

08-440 83 30.

Telefonstängt onsdagar och fredagar

Frågor kring löne- och anställningsvillkor, rättshjälp, facklig utbildning mm

Ombudsmän Medlemsstöd: 08-440 83 30

> REDAKTION

ANSVARIG UTGIVARE

Josefine Owetz

josefine.owetz@officersforbundet.se

CHEFREDAKTÖR

Josefine Owetz 070-654 45 00

josefine.owetz@officersforbundet.se

FRÅGOR KRING KOMMUNIKATION, PRESS OCH HEMSIDA

Fredrik Hultgren 08-440 83 49,
076-525 40 85

REPORTER

Linda Sundgren 070-820 39 88

linda.sundgren@officersforbundet.se

ADRESS

Förbundskansli/tidningsredaktion

Box 5338, 102 47 Stockholm

Besöksadress: Sturegatan 15

TELEFON OCH FAX

Växel 08-440 83 30

Fax 08-440 83 40

ANNONSER

Irmér Media AB, 08-742 10 08

info@irmirmedia.com

Annons bOKas senast 1 vecka före redaktionellt manusstopp.

LAYOUT

Produktionsdesign AB

www.produktionsdesign.se

info@produktionsdesign.se

TRYCK

Ljungbergs tryckeri,

Klippan

MANUSSTOPP

Officerstidningen

Nr 8, 29 november

INSÄNDARE

Insändare som överskrider

3500 tecken inklusive

blanksteg tas ej emot.

Eftertryck utan skriftligt tillstånd från redaktionen förbjöds.

Insändare skickas till:

info@officersforbundet.se

Unna dig en ny Mercedes.

En gång om året.

Mercedes-Benz Privatleasing

Nu även med 12 månaders bindningstid.

Gäller utvalda modeller, läs mer på [mercedes-benz.se/privatleasing](https://www.mercedes-benz.se/privatleasing). Bränsledeklaration blandad körning enligt NEDC 2.0: 4,4-4,8 l/100 km, CO₂-utsläpp 117-126g/km. Bilen på bilden är extrautrustad.

Mercedes-Benz

The best or nothing.

Helikopter 14 levererades med hjälmar som inte var anpassade efter bullernivån i kabinen.

Helikopter 14

Fortsatt begränsad flygtid

De flygrestriktioner som infördes på helikopter 14-systemet efter att kabinpersonal drabbats av bullerskador kvarstår – trots att hjälmarna genomgått omfattande modifiering. På såväl Malmen som i Luleå menar man att fler åtgärder krävs för att lösa bullerproblematiken.

I våras skrev Officerstidningen om att flygrestriktioner införts på helikopter 14-systemet efter att kabinpersonal drabbats av hörselskador (OT nr 3-2018). Problemet var att den hjälm, modell 130, som levererats med helikoptersystemet inte var anpassad för de höga bullernivåerna i kabinen vilket ledde till en

ohälsosam ljudexponering. För att öka bullerskyddet har Försvarmakten låtit installera en modifieringsinsats i den aktuella hjälmen. Insatsen omfattar bland annat passiv bullerdämpning och volymkontroll. Vid månadsskiftet augusti, september började de modifierade hjälmarna att användas ute på flottiljerna. Sedan dess har begränsningarna i flygtid minskat i både Linköping och Luleå, men har inte tagits bort helt.

”INTE OPTIMALA”

– De modifierade hjälmarna är bättre men inte optimala och jag hoppas att man inte ser dem som någon slutgiltig lösning. Vi måste fortsätta jobba för att minska bul-

lerexponeringen, både genom bättre hjälmar men också undersöka möjligheten att bullerdämpa själva helikoptern, säger Thomas Palmklint, divisionschef på helikopter i Luleå.

BULLERKALKYLATOR

Inte heller Jonas Nellsjö, flottiljchef på Malmen i Linköping, anser att de förbättrade hjälmarna är tillräckligt bra för att bullerproblemet ska anses vara löst. Enligt honom behövs en helt ny hjälm för att restriktionerna ska kunna tas bort helt.

– De modifierade hjälmarna ser jag bara som en temporär lösning, vi behöver nya hjälmar. Vi kan inte riskera att våra besättnings-

får hörselskador, säger Jonas Nellsjö.

Inom helikopter 14-systemet används numera en bullerkalkylator för att säkerställa att inte gränsvärdet för bullerexponering överskrids. Den består av ett excelark där parametrar som total flygtid, flygtid med öppen kabindörr och flygtid med stängd dörr förs in. Därefter får man fram hur lång tid man kan befinna sig i luften.

– Men det är också viktigt att påpeka att den dagliga bullerexponeringen för vår personal inte bara består av flygbuller. Även annat arbete i bullrig miljö måste vägas in, säger Magnus Carlsson, lokal flygchef helikopter 14 i Kallax.

LINDA SUNDGREN

> NOTISER

HÖJD FÖRSVARSVILJA BLAND FINSKA VÄRNPLIKTIGA

Försvarsviljan och nöjdheten bland finska rekryter ökar. Det visar en utvärdering som Finlands Försvarmakt låtit göra av värnpliktiga i slut-

skedet av sin militärutbildning. Försvarsviljan får snittvärdet 4,2 på en femgradig skala och motivationen till tjänstgöring har ökat från 3,2 till 3,7

mellan åren 2010 och 2018. Även nöjdheten med armétiden var relativt hög med ett värde på 4,2. Högst betyg gav de värnpliktiga personalen

som fick i snitt 4,3 av fem möjliga. Uppgifterna är hämtade från finska försvarsmaktens hemsida. (LS)

Foto: FOI

FOI genomför skjutövningar inför anskaffandet av nytt eldhandvapen.

Nytt eldhandvapen dröjer

Processen med att anskaffa ett nytt eldhandvapen i Försvarsmakten fortsätter. Skjuttester har genomförts och i närtid ska det fattas beslut om det fortsatta arbetet, meddelar Högkvarteret.

Redan 2013 startade ett projekt för anskaffning av ett nytt eldhandvapen. Ändrade förutsättningar och ett ekonomiskt ansträngt läge har gjort att processen dragit ut på tiden, men arbetet fortskrider. En stor mängd tester har genomförts och Försvarsmakten håller nu på att analysera resultaten. Magnus Sjölund är materielområdesansvarig på Prod armé.

– Vi avser att i närtid föredra utredningsresultatet för Försvarsmaktens beslutande chefer, men

när ett nytt handeldvapen kan finnas ute på förband är just nu lite osäkert att tidsätta. Det beror på en rad faktorer som bland annat kommande viljeinriktning och beslut, planlagd ekonomi och faktiska leveransmöjligheter, säger han.

VERKANSSTUDIE

FOI, Försvarets forskningsinstitut, har deltagit i de tester som genomförts. Uppdraget har varit att utifrån ett verkansperspektiv undersöka vilka egenskaper som bör tas hänsyn till vid valet av ett nytt eldhandvapen. Nyligen avslutade de sina försök och resultaten har överlämnats till Försvarsmakten.

– Vi har genomfört en verkansstudie där vi skjutit mot flera mål. Vi har tittat på verkan och träffsäkerhet och hur det påverkas av fak-

torer som skjutavstånd, soldat, och vapensystem, säger Helena Hansson som sedan 2015 leder projektet vid FOI.

Det är många olika parametrar som måste tas hänsyn till. Exempelvis kan ett kraftfullt vapen ge hög verkan men samtidigt innebära en högre buren vikt vilket minskar soldatens rörelseförmåga.

– Även skjuthastigheten påverkar verkansgraden. Både den tid det tar att avlossa ett skott och tiden från första till sista skottet, säger Helena Hansson.

TRUPPFÖRSÖK

Försöken syftar till att ringa in de egenskaper som utmärker ett bra eldhandvapen. Det är i sin tur avhängigt under vilka förutsättningar vapnet ska användas. Exempel-

vis är vissa egenskaper att föredra vid strid i bebyggelse medan andra förmågor kan vara viktigare i ett insatsområde eller i ett nationellt skyddsområde. FOI har genomfört truppförsök vid tre tillfällen. Vid dessa truppförsök har Försvarsmaktens personal och befintliga vapensystem använts.

FM VÄLJER VÄG

– Vad som är ett bra eldhandvapen är ungefär samma typ av fråga som ”hur långt är ett snöre?”. På FOI lägger vi fram en grund inför anskaffningen och ritat ut möjliga vägar på kartan. Sedan är det Försvarsmaktens beslut att välja väg, säger Helena Hansson.

LINDA SUNDGREN

UPPDATERADE FÄLTDATORER SNART TILL FÖRBAND

Försvarets materielverk, FMV, har uppdaterat och höjt säkerheten i Försvarsmaktens fältdatorer och programvaran PC-dart. Det skriver FMV

på sin hemsida. Fältdatorer kan vara monterade i fordon eller bäras i ryggsäckar. PC-dart används inom större delen av armén för meddelandehan-

tering på taktisk nivå och finns i ett stort antal plattformar, som exempelvis Archer, stridsfordon 90, bevakningsbåt och stridsbåt 90. Uppda-

terad PC-dart har börjat införas på sambands- och stabsenheter. I början av nästa år kommer den att omsättas på bredden inom Försvarsmakten. (LS)

Stridsflyget är det krigsmateriel där prisökningen är som störst jämfört med konsumentprisindex.

”Försvarsmateriel tillhör det som brukar betecknas som tävlingsvaror”

Snabb prisökning av krigsmateriel

Kostnaderna för krigsmateriel ökar betydligt snabbare än för andra produkter i samhället. En rapport från FOI visar att bara hälften av prisutvecklingen beror på ökad prestanda. Vad övriga kostnader består i är oklart.

För sju år sedan publicerade FOI, Totalförsvarets forskningsinstitut, en rapport som visade att kostnaderna för försvarsmateriel ökade i genomsnitt tre till fyra procent snabbare än den allmänna prisutvecklingen, konsumentprisindex (KPI). En internationell jämförelse pekade på en liknande utveckling även i andra västländer. På uppdrag av Försvarsmakten har FOI nu undersökt vad som ligger bakom kostnadsökningen. Enligt rapporten kan drygt hälften av prisökningen kopplas till utveckling och förbättringar. Vad resterande cirka 1,5 procent handlar

om kan forskarna däremot inte svara på.

– Det ingick inte i vårt uppdrag att undersöka, säger Nima Khodabandeh som tillsammans med två kollegor står bakom rapporten. En förklaring skulle kunna vara bristande konkurrens eftersom det är relativt få aktörer som producerar försvarsmateriel, men det kan finnas andra förklaringar också.

SKILLNAD MELLAN MATERIEL

Hur mycket större prisutvecklingen av försvarsmateriel är jämfört med konsumentprisindex skiljer sig kraftigt mellan olika typer av materiel. Medan stridsvagnar respektive lätta helikoptrar överstiger KPI med 0,7 procent respektive 3,8 procent över. Störst är skillnaden för stridsflyg som ökat 7,6 procent mer än KPI.

– Men man kan inte dra alltför långtgående slutsatser av de här siff-

rorna. När det handlar om tekniskt avancerad materiel är det mycket svårt att beräkna vad som är prestandahöjningar och vad som beror på annat, säger Nima Khodabandeh.

FLER UNDERSÖKNINGAR BEHÖVS

Flera möjliga kostnadsdrivande faktorer nämns i rapporten. Som minskade produktionsvolym, att produktionen av försvarsmateriel sällan förläggs till låglöneländer eller protektionism där inhemsk tillverkning gynnas och man därmed går miste om frihandelsvinster. Ytterligare ett exempel är sämre möjligheter att byta ut högkostnadsprodukter mot motsvarande produkter till lägre kostnad, vilket är vanligt inom civil tillverkning.

– För att ta reda på vad som faktiskt ligger bakom prisökningen skulle vi behöva göra ytterligare undersökningar, men något sådant uppdrag har Försvarsmakten inte

gett oss, säger Nima Khodabandeh.

BÄSTA KRIGSMATERIELEN

Den ständiga prestandaökningen av försvarsmateriel bottnar i en vilja bland världens länder att hela tiden ha den bästa krigsmaterielen. Försvarsmateriel tillhör det som brukar betecknas som tävlingsvaror, tournament goods, där strävan efter att ligga i framkant driver på såväl utveckling som priser. Exempel på andra tävlingsvaror är elitfotbollsspelare och formel 1-bilar.

FOI-rapporten *Kostnadsutveckling för försvarsmateriel – inflation eller prestanda?* syftar till att öka kunskapen kring drivkrafterna bakom prisutvecklingen av krigsmateriel. Den ska också ge underlag för att bättre kunna förutse konstansutvecklingen vid budgetplanering och framtida anskaffning.

LINDA SUNDGREN

> NOTISER

FLYGBASJÄGARNA TOG BRONS I PRICKSKYTTE-VM

I oktober deltog flygbasjägarna vid F17 i VM för militärt prickskytte. Det svenska laget, Sniper team Sweden, slutade på en tredjeplats i tävlingen som hölls i Fort Benning, USA. Det här skriver Försvarsmakten på sin

hemsida. Utöver bronsmedaljer belönades laget med utmärkelserna bästa internationella lag samt bästa fysiska förmåga. En stor utmaning för de utländska lagen som deltog var att alla prickskyttepar använde samma

utrustning: amerikanska M110 SASS, kaliber 7,26 för skytten och M4, kaliber 5,56 för observatören. Under EM i prickskytte i somras, som Sverige vann, tävlade lagen med sin egen utrustning. Totalt deltog 30 lag i täv-

lingen som går under namnet US Army International sniper competition. Vann gjorde 75:th Ranger regiment medan Colorado army national guard kom tvåa. Omtalade Navy seals hamnade på plats 22. (LS)

Högkvarterets personalstab planerar att följa upp dem som inte dök upp till årets specialistofficersutbildning.

Stort bortfall vid antagning till SOU Brist på specialister väntar

Ett 100-tal av de som antogs till årets specialistofficersutbildning dök aldrig upp vid kursstarten. Vad som orsakat det stora bortfallet är oklart, men möjligheten till utlandstjänst och erbjudande om annan befattning tros vara ett par av förklaringarna.

När höstens specialistofficersutbildning startade kom endast 291 av de 396 antagna. Det innebär ett bortfall på cirka 30 procent.

– Det blev ett väldigt stort tapp i år. Min bild är att avhoppet brukar ligga runt tio procent, säger Patrick Wallberg, stabschef på Ledningsstaben.

Varför så många avstod sin plats i år är oklart. Högkvarterets perso-

nalstab planerar för en uppföljning av de som inte kom, men den har ännu inte påbörjats. Patrick Wallberg har dock redan fått signaler om några av de bakomliggande orsakerna.

– En del sökte både till specialistofficer och officersprogrammet och kom in på båda. Andra fick möjlighet till utlandstjänst och några kan ha blivit erbjudna annan befattning, säger han.

Bortfallet av elever innebär att det kommer vara brist på specialistofficerare framöver, ett tapp som väntas ta tid att återta.

KOMPLEX ANTAGNING

– Klart att det blir konsekvenser i organisationen. Vi har en plan idag för att möta Försvarmaktens be-

hov 2020 och om den inte går i lås får det följdverkningar, men exakt hur det kommer att slå går inte att säga idag, säger han.

Enligt Patrik Wallberg är antagningsprocessen till specialistofficersutbildningen komplex och svår att överblicka. Det finns en stor mängd inriktningar, runt ett 50-tal, beroende på vilken befattning individen väljer att utbilda sig mot. Vissa tjänster är attraktiva och lättrekryterade, som exempelvis militärpolis. Andra kräver mer specifika förkunskaper och har inte samma söktryck. Dit hör bland annat elektronik- och mekanikerspår.

– Konsekvensen blir att vi kan ha ett stort antal sökande som klarar antagningsproven, men ändå stå med tomma platser inom vissa

inriktningar när utbildningen drar igång. I den mån det går försöker vi styra om individer mot andra inriktningar med vissa möjligheter att byta spår i ett senare skede, men alla är inte intresserade av en sådan lösning, säger Patrick Wallberg.

900 sökande

Utbildningen till specialistofficer är ett och ett halvt år lång. De första terminerna läser man gemensamt för att därefter gå mot den valda inriktningen, lite beroende på skola. I år sökte 900 individer till specialistofficersutbildningen som bedrivs vid Markstridsskolan, Militärhögskolan i Halmstad, Sjöstridsskolan samt funktionsskolor.

LINDA SUNDGREN

FÖRSTA TOTALFÖRSVARÖVNINGEN PÅ 30 ÅR

Under Aurora 17 övades samtliga stridskrafter gemensamt. Nu tar man nästa steg och planerar en totalförsvarsövning (TFÖ 2020), där även de

civila aktörer som är knutna till försvaret involveras. Enligt Försvarmaktens hemsida är övningens övergripande syfte att skapa förutsättningar för det

civila och det militära försvaret att tillsammans, inför och under höjd beredskap, skydda samhällsviktiga funktioner, värna civilbefolkningen och

försvara landet mot väpnade angrepp. TFÖ 2020 är den första totalförsvarsövningen sedan 1987. (LS)

Överbefälhavare Micael Bydén samt generaldirektör Peter Sandwall under en pressträff där Försvarsmakten presenterar budgetunderlag för 2019.

”Man ska utgå från de pengar man faktiskt har och planera och prioritera sin materieförsörjning utifrån det”

Nedskärningar i FM nästa år

Försvarsmakten har kraftigt överplanerat materielanskaffning och annan verksamhet. Totalt saknas 88,2 miljarder kronor till år 2025, vilket innebär att försvaret inte kommer att kunna leverera planerad försvarsförmåga. Det skriver Ekonomistyrningsverket som granskat FM:s investeringsplan.

Enligt Ekonomistyrningsverket (ESV) leder överplaneringen inte till att Försvarsmakten kommer att sakna pengar till sina räkningar framöver. Däremot kommer förbanden inte att tillföras materiel och medel till övningar och annan verksamhet i utlovad omfattning, vilket i sin tur påverkar den operativa effekten.

– Ungefär 20 procent av inplanerad materiel och vidmakthållande kommer inte att kunna levereras eller genomföras förrän efter 2025. Det innebär att man inte uppnår den försvarsförmåga som planen redovisar, säger Ellen Rova, handläggare på ESV.

Ekonomistyrningsverket pekar på flera orsaker till Försvarsmaktens överplanering. Den viktigaste anledningen är att Försvarsmakten räknar med investeringar utifrån behov kopplat till inriktningsbeslutet, inte utifrån den finansieringen som regeringen godkännt.

– Försvarsmakten måste redovisa myndighetens bedömning av vad som kommer att levereras. Man ska utgå från de pengar man faktiskt har och planera och prioritera sin materieförsörjning utifrån det. Sedan ska man naturligtvis också visa vad man skulle vilja göra om anslagen höjdes, men det måste ligga utanför anskaffningsplanen, säger Ellen Rova.

NÖDVÄNDIGA PRIORITERINGAR

En av de viktigaste uppgifterna för Försvarsmakten nu, enligt Ellen Rova, är att göra en grundlig genomgång av planen för materielanskaffning och redovisa vad myndigheten tror kommer att levereras. FM behöver också prioritera bland posterna så att de ryms inom befintliga ekonomiska ramar.

– En sådan prioritering är helt nödvändig för att få högsta möjliga operativa effekt. Idag görs den typen av prioriteringar väldigt sent i processen vilket leder till att det kanske inte alltid är det man har störst behov av som man faktiskt får.

Men det är inte bara Försvarsmakten som bär ansvar för rådande överplanering. Även regeringen har bidragit till dagens situation liksom Försvarets materielverk, FMV, som står för underlag och beräkningar.

– Utan insyn i avtal och kontaktytan mot industrin har Försvarsmakten inte tillräckliga förutsättningar att göra en prognos av när det som myndigheten beställt kommer att levereras. I det hänseendet är man beroende av korrekta underlag från FMV, säger Ellen Rova.

Hon påpekar också att ansvarsfördelningen mellan FM och FMV som rätt sedan 2015, liksom den styrmodell som nu avvecklas, har gjort det svårare att upptäcka överplaneringen.

– ESV har tidigare fått indikationer på att något inte stämmer i materielplaneringen, men att det var av den här omfattningen kunde vi inte ana.

”SPILLER ÖVER TILL 2020”

Att det ekonomiska läget i Försvarsmakten är kärvarare än myndigheten önskat framgick under ett seminarium arrangerat av Folk och försvar den 9 november. På en fråga om ESV:s skrivelse svarade FM:s generaldirektör Peter Sandwall följande:

– Nu har vi inte ett besked om ny ekonomi. Därför planerar vi för en situation för 2019 där vi reducerar förbandsverksamheten, vidmakthållandeåtgärder, materielunderhåll och anskaffning. Det här spiller även över i planeringen för 2020 och 2021 och vi har ett bekymmersamt läge just nu.

LINDA SUNDGREN

THE COMPLETE BREACHING SYSTEM

LAW ENFORCEMENT • MILITARY • RESCUE

SET Breaching Rig ger er en helhetslösning för utbildning och träning av forcering av byggnad.

De olika modulsystemen erbjuder professionell träning av olika metodval, allt från mekanisk till explosiv forcering. Våra modulsystem går också att montera direkt i befintliga containrar eller i er övningsanläggning.

SET är idag den enda leverantören av forceringsutrustning som erbjuder en helhetslösning med verktyg, utbildning och träningsmoduler. Vi levererar idag kompletta system till många militära enheter i Europa.

För mer information besök www.setools.se
Eller kontakta oss direkt:
lars@setools.se

Örlogshotellet Stockholms city

Förmånspris för Officersförbundets medlemmar!

Centralt, lugnt läge. Nära med båt, T-bana, buss och spårvagn.

Som för försvarsmaktens och övriga anställda inom försvarsdepartementets verksamhetsområde inkl. medlemmar i hemvärnet, frivilliga försvarsorg. och militära kamratföreningar i SMKR, rekryter under utbildning till sjömän och soldater samt aspiranter och kadetter under utbildning till officer. Gäller även för veteran samt nära anhörig – make/maka & barn – till personal tjänstgörande i utlandsstyrkan.

För rumsbokning:
www.orlogshotellet.com
info@orlogshotellet.com
Tel. 08-611 01 13

Stiftelsen

Drottning Victorias Örlogshem

etabl. 1908

VÄLKOMNA ÄVEN INOM T.EX. STATENS RAMAVTAL

35 ÅR INOM
CYBERSÄKERHET

Datadiod kort

- Koppar och Fiberoptisk
- 100 eller 1000 Mbit/s
- För Enkortslåda eller Rack

Enkortslåda för Datadiod

- För Datadiod kort
- Strömförsörjning

Rack 19" för Datadiod

- För 1-16 Datadiodkort (Hotswap)
- Dubbel strömförsörjning (Hotswap)
- Managerbar (SNMPv2 & Web 2.0)

Ruggad Datadiod

- Modulbaserad 19"
- Fiberoptisk
- 100 eller 1000 Mbit/s
- RÖS U1/ TEMPEST Level A
- Fristående eller 1-4 i Rack 19"

Alla Fibersystems produkter kan
skräddarsys enligt önskemål!

 FIBERSYSTEM

Tel: 08-564 828 80
info@fibersystem.com
www.fibersystem.com

Datadioder - För säker kommunikation och säkra nätverk!

Doktorsavhandling visar: STORT STEG ATT TA AV SIG UNIFORMEN

Identitetsutmaningar, brist på meningsfullhet och saknad gemenskap. Att lämna Försvarsmakten för en civil karriär kan innebära stora mentala och känslomässiga påfrestningar, visar en nypublicerad doktorsavhandling.

Text: Linda Sundgren

Jan Grimell är präst, forskare och före detta yrkesofficer. I mars doktorerade han med en avhandling om hur den enskilde individen påverkas av att lämna Försvarsmakten för att övergå till ett civilt liv. Studien bygger på djupintervjuer under tre års tid med 19 soldater, sjömän och officerare i åldrarna 21 till 62 år. Även om upplevelserna skiftade mellan deltagarna var omställningen till det civila inte okomplicerad för någon av dem.

– Man kände tomhet, sorg, frustration och bitterhet. Vissa upplevde även depression och ångest och att det man gjorde i det civila inte var meningsfullt. I Försvarsmakten hade de en känsla av att det de utförde var starkt och äkta, på liv och död. Det är svårt att hitta något motsvarande utanför försvaret, säger Jan Grimell.

Flera deltagare uppgav också att de saknade den gemenskap och sammanhållning som de haft i Försvarsmakten. Samhörigheten och lojaliteten med kamraterna i gruppen och plutonen var något som många längtade tillbaka till.

– En deltagare beskrev det som att *”För varje dag i fält som vi äter lite mindre och kämpar lite mer försvinner en del av våra masker. Till slut är det bara jag kvar.”* Att vara sig själv fullt ut med andra människor skapar en väldigt speciell gemenskap där man känner varandra på djupet, säger Jan Grimell.

VANLIGT VAR OCKSÅ att deltagarna brottades med sina identiteter och den man skulle bli i livet utanför försvaret. Många kände sig starkt förknippade med det militära och om man inte längre ingick i det sammanhanget uppstod frågor kring vem man var istället. Flera hade svårigheter att anpassa sig till de nya miljöerna och att hitta sin plats i det civila yrkeslivet kunde ta tid.

– De beskriver det som en långsam process med flera faser. Utmärkande för dem som slutligen fann sig tillrätta i det civila

Foto: Privat

Foto: Charlotte Nordin

"Jag har två olika identiteter, en som präst och en som militär. Men det är inte lättvindigt för mig att hänga av mig prästkappan och kliva i uniformen, det är ett etiskt dilemma som är ganska komplicerat för mig som person", säger Jan Grimell.

var de som hittade en meningsfull sysselsättning och som hade ett starkt stöd från familj, partners och vänner. Men även inom den här gruppen fortsatte man att ha ett militärt jag och det fanns en tydlig stolthet över att ha tjänstgjort i Försvarsmakten, säger Jan Grimell.

JAN GRIMELL FÖLJDE deltagarna från 2013 till 2016. De var indelade i tre grupper utifrån hur lång tid som passerat sedan de lämnat Försvarsmakten vid starten för studien. En grupp hade precis slutat. En annan hade lämnat mellan tre och nio månader tidigare. I tredje gruppen ingick individer som slutat för ett till två år sedan. De återkommande intervjuerna visade hur deltagarnas inställning till karriärsskiftet kunde förändras över

"I Försvarsmakten hade de en känsla av att det de utförde var starkt och äkta, på liv och död. Det är svårt att hitta något motsvarande utanför försvaret"

tid. En majoritet av dem, 13 stycken, valde att behålla kontakten med Försvarsmakten genom avtal om tillfällig tjänstgöring. Fyra återvände på heltid till sina förband medan sex stycken lämnade försvaret helt och hållet.

– En del var helt övertygade om att de gjorde rätt vid den tidpunkt de lämnade

Försvarsmakten, men efter något år eller två började de tvivla på sina beslut. För andra blev det bättre med tiden och man lyckades hitta en plats i det civila där man trivdes med tillvaron, säger Jan Grimell.

ATT DELTAGARNA VALDE att lämna Försvarsmakten från första början berodde på olika saker. Flera var besvikna på arbetsgivaren. Man tyckte att det gick för långsamt att komma vidare i karriären, några hade inte kommit in på de utbildningar de velat medan andra nekats gå ansökta kurser. En del upplevde att de stagnerade i sina befattningar.

– Ett exempel är en specialistofficer som nästan direkt efter officersutbildningen åkte till Afghanistan med en

”För varje dag i fält som vi äter lite mindre och kämpar lite mer försvinner en del av våra masker. Till slut är det bara jag kvar”

topposition och verkligen fick prestera maximalt. Att sedan komma tillbaka och inrätta sig i vardagslunken på hemmaförbandet kändes inte meningsfullt, säger Jan Grimell.

Men det var inte bara missnöje som fick studiedeltagarna att lämna försvaret. Det fanns också en nyfikenhet och vilja att pröva något annat.

– Det var sällan bara en faktor som gjorde att man valde att lämna. I nästan samtliga fall var det flera beståndsdelar som samverkade, säger Jan Grimell.

Valet av studieämne i avhandlingen hämtade Jan Grimell från sina egna erfarenheter. Som plutonchef och prickskytteinstruktör vid Såtenäs jägarförband var steget till tjänsten som präst i Örnsköldsviks församling stort. Efter avslutade teologistudier 2010 återvände han till Försvarsmakten innan han 2013 valde kyrkan på heltid. Han har dock fortfarande kvar en koppling till Försvarsmakten genom en reservofficersbefattning vid I 19 i Boden.

– **JAG HAR TVÅ** olika identiteter, en som präst och en som militär. Men det är inte lättvindigt för mig att hänga av mig prästkappan och kliva i uniformen, det är ett etiskt dilemma som är ganska komplicerat för mig som person. Visserligen har jag ett nollavtal med Försvarsmakten vilket innebär att jag inte behöver tjänstgöra, men uppgiften finns där och en del av mig vill inte släppa den eftersom det är en viktig del av den jag är.

Att Jan Grimell valde att omskola sig till präst var mer eller mindre en slump. Efter tjänstgöring på numera nedlagda I5 i Östersund och därefter F7 i Såtenäs kom han till F17 i Ronneby. Han hade då tio intjänade månader som hans nye chef ville att han skulle ta ut i ledighet istället för peng-

ar. För att sysselsätta sig började Jan Grimell läsa psykologi och han träffade även sin blivande fru som studerade teologi. När de tio månaderna hade passerat valde han att fortsätta plugga istället för att återvända till Försvarsmakten.

– Men om det inte varit för den långa ledigheten hade jag nog aldrig lämnat Försvarsmakten. Jag trivdes fantastiskt bra och tyckte att det var livet, säger han.

Samtidigt, säger Jan Grimell, har den militär som väljer att lämna Försvarsmakten erfarenheter och kunskaper som är till stor nytta även i det civila yrkeslivet. Han pekar på sådant som disciplin, styrkan att kunna fokusera, arbetsamhet och handlingskraft. Men han menar att det också krävs en förmåga hos den enskilde att kunna förklara betydelsen av sina militära färdigheter i ett civilt sammanhang.

– Man måste kunna översätta sina militära erfarenheter till ett civilt språk. Det går exempelvis inte att säga att jag är jägare och sedan vara tyst. Man måste förklara vad det innebär och vilka för- mågor man därmed har, säger han och fortsätter:

– Inom det militära är det så enkelt. Där vet vi genom gradbeteckningar och symboler vad vi kan och behöver därför aldrig prata om det. Så fungerar det inte i det civila.

ATT TJÄNSTGÖRING I det militära kan lämna starka avtryck, påminns Jan Grimell ibland om även i sin roll som präst. Som när han nyligen hade ett samtal med en äldre man som förlorat sin fru.

– Jag bad honom berätta hur de hade träffats och då började han sin historia med år, datum och förband när han ryckte in för att därefter tala om att det var vid ungefär samma tidpunkt som han hade träffat sin blivande hustru. Värnplikten hade satt så djupt avtryck hos honom att det var så han inledde sin berättelse.

Jan Grimell planerar att fortsätta forska vid sidan av prästskapet. Inom kort påbörjar han en förstudie om ”*moral and spiritual injuries and soul repair*” kopplat till tjänstgöring i Försvarsmakten. ■

ATT LÄMNA UNIFORMEN

Avhandlingen *Reconsidering the uniform: Existential and religious identity reconstruction among Swedes after military service* publicerades i oktober. Den omfattar 67 timmar och 30 minuter av intervjuer med 19 individer i åldrarna 21 till 62 år. Majoriteten hade tjänstgjort i armén, men det fanns även individer från marinen och flygvapnet bland deltagarna. Spridningen i tjänstgöringsår i Försvarsmakten var stor med minst två år upp till 36 år. Avhandlingen lades fram vid Vrije Universiteit i Amsterdam. Jan Grimell är även knuten till Umeå universitet.

STÖD SVERIGES VETERANER

Swisha 1231 814 482

Tack vare små och stora bidrag från privatpersoner och företag kan Gula Bandet stötta veteraner och deras familjer för att hjälpa dem tillbaka till vardagen. Hjälp oss att göra skillnad. Tack för ditt stöd!

Läs mer på www.gulabandet.se

Hüllert
Maskin

Generalagent i Sverige av
Merlo teleskoplastare
0512 - 30 16 20
www.hullert.se

Merlo teleskoplastare är otroligt mångsidiga och passar till en mängd olika arbetsuppgifter oavsett årstid.

 MERLO
#gröntärskönt

RÖS • EMP • HPM

- Avlyssningssäkra mötesrum
- RÖS, EMP, HPM-rum för datasäkerhet med kontorsmiljö
- Skärmingsmaterial för egenmontage: Dörrar, fönster, absorberer, ferriter, filter, packningar, skärmväv
- Skärmade lådor/skåp för RÖS, EMP, HPM-skydd
- Nyckelfärdiga dämpade mätthallar
- Förstärkare TWT och Solid state för radar, motmedel, kommunikation mm

Picture shows Shielded Container with ETS-Lindgren AWD-60 Door.

HELSINGBORG
Box 13060, 250 13 Helsingborg
042-23 50 60

STOCKHOLM
Centralvägen 3, 171 68 Solna
0727-23 50 60

TRONIC AB
info@emp-tronic.se • emp-tronic.se

Trident Juncture

ARMÉNS FÖRMÅGA I FÄLT ÅTER I FOKUS

Den största övningen som Försvarmakten någonsin deltagit i, Nato-ledda Trident Juncture 18, är avslutad. Största delen av det svenska styrkebidraget bestod av förband från armén, i form av 2:a brigaden. Just att få öva brigadförmåga i en större kontext var en av de främsta fördelarna med övningen, menar övningsledaren Stefan Smedman vid Markstridsskolan.

Text: Josefine Owetz **Foto:** Jesper Sundström / Försvarmakten

"Övningen Trident Juncture 2018 är Natos största fullskaliga militära övning på årtionden. Den bekräftar alliansens förnyade fokus på det kollektiva försvaret av medlemsstaterna och den geopolitiska betydelsen av Norden som Europas nordligaste flank", skrev Nordens fem försvarsministrar på DN debatt den 24 oktober.

Tre stridsvagnar framrycker längs en slingrande väg i de norra delarna av landskapet Hedmark i Nordnorge. Duggregnet faller över den grådaskiga snön som täcker dikesrenen. Den kompakta dimman skymmer sikten.

– Vi vet inte exakt var de tyska motståndarna befinner sig, men de anfaller uppåt. Planen är att stridsvagnskompaniet ska anfalla från sidan, överraska tyskarna och störa deras framfart, säger Johan Landström, marksäkerhetsofficer vid Norrbottens pansarbataljon.

Han sitter i en vit pickup tillsammans med kollegorna Rikard Daleke, chef för Norrbottens pansar-

bataljon, och Patrik Knutsson, biträdande övningsledare för 191:a mekaniserade bataljonen. Den sistnämnda kör långsamt bilen en bit bakom stridsvagnarna från bataljonen som är på väg mot området där de tyska motståndarna tros befinna sig.

– Vi vill se hur långt de väljer att genomföra motanfallet och hur mycket terräng de kommer att ta. Om de fortsätter den här vägen ner kommer de till huvudmotståndarens ledningsplats, så det borde finnas många förband här ute i terrängen, säger Rikard Daleke och pekar med handen ut över det stora skogsparti som löper om båda sidor av vägen.

Johan Landström sitter i baksätet med en radiotelefonlur fastkilad mellan axeln och örat. I sitt knä har han vecklat ut en stor inplastad karta. På en språkig

radiolinje får han kontinuerlig information om hur striderna går och allt eftersom rapporter kommer in markerar han ut med en penna var enheterna befinner sig.

– Det går enligt plan för Qvintus. De har bekämpat ett halvt skyttekompani, säger han och gör en markering i närheten av vägen som på kartan har fått namnet ”Tarmen”.

För att inte riskera att röja positionerna för eventuella avlyssnande parter heter vägnätet och områden på kartan under övningen olika namn kopplade till kroppen, förklarar Johan Landström.

I ÖVNINGSSCENARIOT FÖR Trident Juncture 2018 har Norge blivit utsatt för ett angrepp. Nato-alliansens länder kommer till Norges

Johan Landström

undsättning och ska befria landet från angriparna. Totalt deltar runt 50 000 deltagare från 30 länder i övningen. Syftet är att öva ländernas förmåga att agera tillsammans i en krigssituation.

– Nato har övningen till att öva sina snabbinsatsstyrkor. De övar på att kunna flytta större förband och sätta in dem för att lösa en uppgift i ett annat Nato-land genom att nyttja solidaritetsförklaringen artikel fem. Den innebär att om ett Nato-land blir angripet kommer de andra kollektivt att stödja angripen nation, säger Stefan Smedman, chef för Markstridsskolan och övningsledare för den svenska markdelen under Trident Juncture.

Sverige är ett partnerland till Nato och deltar med enheter från samtliga stridskrafter i övningen, totalt rör det sig om 2 200 soldater, sjömän och officerare. Största styrkebidraget står marksidan för, där Sverige deltar med en reducerad brigad bestående av två manöverbataljoner samt funktionsförband i form av bland annat logistik, fältarbeten, indirekt eld, ledning och samband. Alla funktioner inom brigadens ram är med i övningen, däremot med en mindre numerär.

– Synergieffekter uppstår när flera förbands förmågor sätts ihop. Vi behöver varandra, och är beroende av alla olika förmågor, för att få effekt. Olika kompetenser blir en ny förmåga och man bygger tillsammans ett system. Vi bygger förmågan att göra saker inom brigads ram igen, säger Åke Palm, Markstridsskolan, som har varit ansvarig för övningsplaneringen för markförbanden.

DEN SVENSKA BRIGADEN, 2:a brigaden, ingår i den styrka som anfaller Norge. Under första dagarna av huvudscenariot genomförde Sverige, tillsammans med underställda styrkor från Finland som också ingår i brigaden, anfallsstrid. För Norge och hjälpande länder, i form av bland annat Tyskland och Holland, var uppgiften initialt att genom fördröjningsstrid sakta ned motståndarnas framryckning så att fler egna förband fick chans att mobilisera.

– I morse hade Nato byggt upp sina styrkor på markarenan och kunde påbörja offensiva operationer och nu tvingar de oss tillbaka till våra utgångspositioner. Vi genomför fördröjningsstrid och de anfäller oss. Vi får möjlighet att öva vår brigad samordnat med andra brigader, vilket är oerhört lärorikt, säger Åke Palm.

ÖVNINGSAKTA

Trident Juncture 2018 genomfördes 25 oktober–7 november. 50 000 deltagare från ett 30-tal nationer deltog i övningen med 10 000 fordon, 150 flygplan och 65 fartyg. Scenariot för övningen var att norskt territorium hade tagits över av främmande makt. Nato reagerar genom att sätta in styrkor från medlemsländer inom ramen för snabbinsatsstyrkan Nato Response Force, NRF.

Övningen ägde rum i Norge och i området kring nordatlantiska havet och i Östersjön. Även luft- rummet i Sverige och Finland användes i övningen.

Försvarsmakten deltog med förband från samtliga stridskrafter och det samlade bidraget i övningen bestod av 2 200 soldater, sjömän och officerare. Största styrkebidraget stod armén för som deltog med en reducerad brigad. Marinen och flygvapnet deltog med en korvettenhet respektive en stridsflygenhet.

Visbykorvetterna HMS Karlstad och HMS Nyköping kommer på regeringens uppdrag att ingå i två snabbinsatsstyrkor under nästa år, en inom NRF, och en inom brittiskledda Joint Expeditionary Force, JEF. Trident Juncture var en del av besättningarnas förberedelser inför den kommande beredskapen.

Värdlandsstödet var också en viktig del i övningen. Norrbottens flygflottilj, F21, har övat på att ta emot utländska flygförband och sett till att de kunnat operera fullt ut.

Den senaste Trident Juncture-övningen arrangerades 2015 i Portugal med 36 000 deltagare.

Källa: Försvarsmakten

I den försvarspolitiska inriktningen för perioden 2016–2020 har regeringen beslutat att öka svenskt deltagande i Nato-övningar, framförallt inom ramen för Natos snabbinsatsstyrka samt i Natos återkommande storskaliga övningar.

För markstridskrafternas del handlar Trident Juncture om att fortsätta stärka brigadförmågan.

– Den här övningen betyder mycket för arméns del och är helt klart ett flaggskepp. Om vi går tillbaka till 2014 hade vi inte den här förmågan att öva inom brigads ram, men i dag har vi kommit hit, säger Åke Palm.

BRIGADEN UTGÖR ÅTERIGEN kärnan kring vilken arméns samlade kraft ska byggas och genom att

kombinera förbandens förmågor nås en högre samlad effekt. Och just brigadförmågan är någonting som återkommer i samtalen när Officers-tidningen besöker Malmplassens värds hus i Tolga, ett par mil från Røros, där den svenska övningsledningen huserar.

– Arméns förmåga i fält är något som har stått tillbaka när fokus har varit på insatser i Afghanistan, Irak och Mali. Från 2015 och i gällande försvarsbeslut fram till 2020 har vi fått en ny inriktning, att bygga det nationella försvaret med större förband, och vi är mitt uppe i den byggnationen nu, säger Stefan Smedman.

När inriktningen har fått ett tydligare fokus på det nationella försvaret blir det också angeläget att

återigen kunna verka och bibehålla stridsdugligheten under längre perioder ute i fält. Under övningsverksamheten de senaste åren har en kontinuerlig utveckling och uppbyggnad skett av arméns förmåga att verka inom brigads ram. Det handlar helt enkelt om ett återtagande av operativ förmåga, förklarar Stefan Smedman.

– Huvudfokus i den nya armén som vi bygger är arméns förmåga i fält, och utifrån ett brigadperspektiv. Allting vi gör i utveckling, utbildning och träning bygger på att kunna delta med förband av brigads storlek under en sådan här typ av högkonflikt som vi övar under den här övningen, säger Stefan Smedman.

Antalet dagar som övningen pågår är en avgö-

”Vi behöver en övning av den här karaktären och längden för att man ska få uthållighet”

rande faktor för att utveckla och återta förmågor. Och det var ett tag sedan som arméstridskrafterna senast genomförde längre övningar av den här typen. Aurora 17 var den första stora övningen på länge där markstridskrafterna fick möjlighet att i stor skala och samlat öva brigadens alla funktioner.

– Vi är tillbaka till så som det såg ut förut, när man åkte ut och genomförde övningar i upp till två veckor. Det här är inte soldater och unga officerare vana vid i dag. Det innebär att man kanske inte ens kommer att få sova i ett tält, utan i sin vagn. Allt beror på var vi har kommit i striden och vad vi har att tillgå just då. Man åker inte hem och lägger sig i camp varje kväll, säger Åke Palm.

Åke Palm och Stefan Smedman

ETT STENKAST FRÅN värdshuset i Tolga rinner älven Glomma förbi, Norges längsta älv. Här startar också väg 26 – som spelar en viktig roll i Trident Juncture. Det är kring denna väg och ytterligare en, väg 28, som huvudscenariot utspelar sig.

Övningen är minst sagt krävande både med tanke på vägnätets begränsningar, de

Soldater från 71:a bataljon vid Södra skånska regementet, P7, upprättar förlägningsplats.

långa avstånden, terrängen och väderförhållanden. Några dagar tidigare föll ett par decimeter snö och temperaturen gick ner mot 15 minusgrader. Den här dagen är det några plusgrader och ett lätt duggregn faller över snön.

– Vi behöver en övning av den här karaktären och längden för att man ska få uthållighet, vi pratar mellan två och tre veckor. Det krävs att man sköter sin hygien, sitt matintag och tar hand om sin uniform, materiel och fordon för att lösa sina uppgifter. Om man inte gör det kommer man att förlora i stridsvärde och då tappar förbanden sin handlingsfrihet, säger Stefan Smedman, och förklarar att det krävs övning och åter övning för att bygga den här förmågan.

– Om det är kortare övningar kan man lösa situationen ändå och det får inte lika stora konsekvenser om man inte genomför rätt åtgärder. Att behålla stridsvärdet under längre tid är svårare och få soldater och unga officerare i dag har erfarenhet av detta. Det ställer andra krav och är en viktig erfarenhet att få. Arméns förmåga i fält, det är vår vision och det vi jobbar mot, säger han.

EN SOM HAR hunnit reflektera över det här är soldaten Anton Roos. Han är förare av brobandvagn 120 vid 21:a ingenjörbataljonen på Göta ingenjörregemente, Ing 2, i Eksjö.

– Vi försöker hålla fötterna torra hela tiden och tänker extra noga på hygien. Vi har byggt en fältdusch, vilket uppskattades av många. Det är svårt att torka kläderna har jag märkt, men jag

Soldaten Anton Roos är förare av brobandvagn 120 och har utbildats på Försvarens senaste brosystem, krigsbro 8, sedan i våras.

ser till att ständigt ha ett par strumpor som tor-
kar innanför kläderna, säger han och tillägger:

– Här går det inte att gå runt i blöta kläder i tre dagar, det kan gå om det är en kortare övning. Ens handlande får större konsekvenser när övningen är längre.

För Anton Roos är Trident Juncture lite extra speciell. Steget från plutonsövning till Nato-ledd övning inom brigads ram har varit rätt stort, men roligt menar han.

– Det är min första riktigt stora övning. Jag gjorde min grundutbildning förra året. Det är väldigt kul och lärorikt att se hur andra förband arbetar. Man får möjlighet att byta kunskap med varandra och får en bredare och större förståelse för verksamheten, säger han.

PÅ VAGNEN BREDVID honom tornar ett brosystem upp sig. Det är monterat på ett stridsvagnschassi och heter krigsbro 8. Det är första gången som materielsystemet används vid en större övning. Med detta system kan 26 meter bro läggas på några minuter, och framryckningen fortsätta direkt.

– Att det kan gå snabbt att lägga ut bron beror på att den redan är konstruerad. Mitt i anfallet ska enheter kunna köra över bron och fortsätta striden, säger Anton Roos.

Han har utbildats och övat på det nya brosystemet sedan i våras. Montering av bron görs manuellt via datorskärm inne i förarhytten.

– Det tar sju minuter att lägga bron, det är

betydligt snabbare än andra broar som Försvarens har att tillgå, säger Anton Roos.

Krigsbro 8 finns än så länge i två varianter, en på 14 meter och en på 26 meter. Motsvarande system finns hos norska och finska försvaret, berättar Jonas Frohlund, planeringsansvarig för Ing 2:s deltagande i övningen.

– Framkomligheten kommer att öka betydligt och det är en förmåga som har saknats länge. Nu kan vi bygga vid sidan av vägen. I brigaden är det tänkt att det ska finnas fler sådana här brosystem, så det är en efterfrågad resurs som kommer innebära en förstärkning av förmågan och bidra till de mekaniserade förbandens rörlighet, säger Jonas Frohlund, som till vardags arbetar med övningsplanering på regementsstaben.

Momentet med broläggning och framryckning över bron är ett av övningsmålen för övningen.

– Vi använde den kortare varianten av bron under förövningen i Röros och hoppas att få använda det längre brosystemet under ett tillämpat övningsmoment nu under slutskedet av övningen, säger han.

I FÖRDRÖJNINGSTRIDEN HAR Ingenjörregementet bistått brigaden med fördröjande fältarbete i form av minering, broförstörelse och hinderbyggande. En av ingenjörtruppernas viktigaste uppgifter är just att förändra terrängen och infrastrukturen till egna förbands fördel – eller till nackdel för motståndarna.

– Det är en utmanande terräng här men som samtidigt på många sätt också stödjer oss i vårt arbete. Det har varit lätt för oss att lösa våra uppgifter och med små medel har vi kunnat göra stor nytta. Terrängen är lämplig för det, i och med att det är mycket sten i marken och svårt

"Att behålla stridsvärdet under längre tid är svårare och få soldater och unga officerare i dag har erfarenhet av detta"

Foto: Bezar Mahmod – FM

att röra sig på sidan av vägarna, säger Jonas Frohlund.

Förutom mycket sten består terrängen också av sankmarker på flera ställen i form av vattendrag och myrar, vilket också gör att förbanden blir mer bundna till vägarna.

PÅ EN CAMPINGPLATS strax utanför Röros har logistikbataljonen sin ledningsplats. Bland enstaka husvagnar står kamouflerade tält och containrar på rad. Bataljonsstaben omgrupperade hit några dagar tidigare, när anfallsstriden drog igång.

– Planläggningsarbetet har pågått länge. Vi har haft en lång förberedelse-tid inför övningen. Det är mycket som ska beställas för att allt ska gå i lås. Vi måste bygga upp kedjan mot både de främre stridande förbanden, samt den bakre logistikenheten och det tar alltid en viss tid, säger Stefan Sahlström, bataljonsövningsledare på logistikbataljonen.

Trängregementet från Skövde är Försvarmaktens enda logistikregemente och är det förband som under övningen understödjer brigaden med de resurser som behövs. Förutom förnödenhetsförsörjning i form av mat, ammunition och drivmedel stödjer logistikbataljonen förbanden med andra tjänster, som att leda transporter och reparera fordon och materiel. Vid logistikbataljonen finns också brigadens främre samlingsplats för skadade och en sjuktransportledare sitter i bataljonsstaben och ansvarar för sjukvårdskedjan.

– Logistik kräver systemförståelse för hur allt i kedjan fungerar. Det krävs taktiskt kunnande och att man förstår stridens förlopp. Det krävs flexibilitet, långsiktighet och planering. Vi är till för någon annan och gör allt för att tillmötesgå brigadens förbands behov och önskemål. Vi är brigadens resurs och allting ska vara på rätt plats vid rätt tid, säger Stefan Sahlström.

Om inte förnödenheter, såsom mat

Martin Jansson

Olof Rodhe

och drivmedel kommer fram får det konsekvenser för brigadens förmåga. Logistikbataljonens ”kunder” är de stridande delarna och bataljonen tillhandahåller brigadens samlade resurser. Förbandet är vinterövat och var med på övning Vintersol i mars, något som de har haft nytta av under inledningen av Trident Juncture då snö föll i området.

INVID DEN STORA isbelagda grusplanen sitter förnödenhetsbefället Olof Rodhe i ett av tälten. På bordet framför honom ligger en lunta med orderskrivningar till förbanden. Dessa ger en bild av hur verksamheten ser ut för det kommande dygnet. Han tar emot samtal från förbanden kring vilka behov de har – och gör en plan för kommande verksamhet utifrån de beställningar som görs.

– Vi räknar ut hur mycket som kommer gå åt under morgondagen. Vi räknar också på vad vi har kvar. Brigadens förnödenheter går via oss och flödet passerar här, därför är det viktigt att vi har långsiktighet i planeringen, säger Olof Rodhe.

Bredvid honom vid bordet sitter Martin Jansson, som gör sin första övning som kompanichef för logistikkompaniet.

– Infrastrukturen i övningsområdet är begränsande och det faktum att vi bara har två underhållsvägar gör arbetet mer komplext. Vi ska lösa alla uppkomna problem som uppstår. Det krävs att de främre delarna alltid har mat, drivmedel och rätt ammunition. Allt ska bara funka för dem och det ska vi se till, säger Martin Jansson.

”Det kan också handla om sådant som kommer att vara avgörande för striden, som särskild ammunition som är viktig i vissa skeden”

Olof Rodhe får ett samtal och han antecknar raskt en lista på saker som det inringande förbandet behöver: drivmedel, mat i form av rations, reservdelar till fordon, viss sjukvårdsmateriel. I vanliga fall brukar han använda en dator och ett excel-dokument när be-

dömningar kring förnödenhetsbehov, beställningar och bestånd görs. Men datorn krånglar, och därför är det papper och penna som gäller för beräkningarna över hur mycket brigaden kommer att dra framöver.

– Det kan också handla om sådant som kommer att vara avgörande för striden, som särskild ammunition som är viktig i vissa skeden, till exempel. Våra förnödenhetsrapporter utgör underlag för vilken strid man kan föra, därför är det viktigt att vi ligger på förhand i planeringen så att vi har rätt sorts förnödenheter kopplat till vilken strid brigaden avser att bedriva, säger han.

Rikard Daleke

Ulrika Johansson

I EN VERKSTADSLOKAL ett par kilometer däri- från har tekniska plutonen sin grupperingsplats. I det stora garaget står bandvagnar och en pansarterrängbil i väntan på reparation.

– Det har gått tungt på fordonssidan med en hel del reparationer som behövt göras. Det har att göra med att övningen pågår länge och på terrängen som vi verkar i, säger Joakim Dymne, ställföreträdande plutonchef.

Tekniska plutonen tillhör tekniska bataljonen vid Försvarsmaktens tekniska skola i Halmstad. I plutonen ingår bland annat en hjulfordonsgrupp, specialreperationsgrupp och reservmaterielgrupp. En bandvagn 206 har nyligen rullats in i lokalen. I förarsätet sitter soldaten Ulrika Johansson, mekaniker vid tekniska plutonen.

– Vi får in fordon dygnet runt och det är ett varierande arbete. Man vet aldrig vad som är fel och vad man ska göra. Inget fel är det andra likt, säger Ulrika Johansson och påbörjar felsökning av fordonet.

TILLBAKA TILL PERSONALEN från pansarbataljonen på Norrbottens regemente. Rikard Daleke och hans kollegor från I 19 har parkerat invid en vägkrog längs väg 26. En termos med vatten och snabbkaffe plockas fram. Det är dags för en eftermiddagsfika i rask takt innan man fortsätter att följa fördröjningsstriden i nordlig riktning.

Under Trident Juncture ingår ett sammansatt stridsvagnskompani i bataljonen, med stridsvagnsplutoner från P4, I 19 och P7.

”Efter 25 år av konstanta försvarsnedläggningar pratar vi om arméns förmåga i fält och fler brigader igen”

Förutom att det är nyttigt att samöva med kollegor är det också en lösning på personalbristen.

– Vi hade kunnat vara fler med på övningen om det inte hade varit för att det är höst, vilket innebär ett högt tryck på grundutbildningarna hemma på förbandet. Personalen är en ändlig resurs och det gör att vi inte mår med, säger Rikard Daleke.

ATT INTE HA en full bataljon med sig får också påverkan för förmågan i fält, förklarar han.

– Det blir en utmaning att lösa den förmågan. Vi saknar till exempel vitala delar i trosskompaniet. Det hade underlättat om vi hade haft en egen kokgrupp med oss, men vi har inte en full bataljon i dag med alla funktioner, säger Rikard Daleke.

Han betonar att trots att verksamheten har vissa begränsningar vad gäller personal och resurser, så var det länge sedan som han trivdes lika bra på jobbet.

– Jag tycker att det är en spännande tid att jobba i Försvarsmakten. Efter 25 år av konstanta försvarsnedläggningar så pratar vi om arméns förmåga i fält och fler brigader igen, det gör att det finns en glädje och en framtidstro. Man känner att det finns saker att göra och utveckla, säger Rikard Daleke.

Han tillägger:

– Sedan finns det en risk för en diskrepans mellan retorik och verklighet förstås. Men det känns väldigt positivt inom armén just nu.

DIGITALISERINGEN OCH FÖRSVARET

Många menar att digitaliseringen kommer att innebära lika stora förändringar som industrialiseringen.

Bo Dahlbom, professor i informationsteknologi vid Göteborgs universitet pekar ut den riktning digitaliseringens trender ger försvarets utveckling.

1. AUTOMATISERING

Industrialiseringen innebar en automatisering av manuella arbetsuppgifter. Digitaliseringen innebär en automatisering av intellektuella arbetsuppgifter och det här omfattar naturligtvis även försvaret. Där finns inte bara ekonomiska skäl till automatisering: med drönare slipper man också riskera välutbildade piloters liv och hälsa. De kan bidra med sin kompetens på distans, om drönarna alls behöver hjälp från mänskliga hjärnor att utföra sina uppgifter.

Automatiseringen innebär att människor behöver utföra mindre av enkla, lågproduktiva uppgifter och mer av högproduktiva, specialiserade sådana. Den innebär ett försvar med betydligt färre människor och mycket mer teknik i form av sensorer, robotar och artificiell intelligens. Om den svenska för-

svarsmakten ska kunna behålla sin slagkraft måste den hänga med i automatiseringen. Hur klarar man denna utmaning?

2. SYSTEMISERING

Industrialiseringen innebar uppbyggnaden av system av alla de slag: produktionssystem, logistiksystem, transportsystem och energisystem. I digitaliseringen fortsätter systemiseringen och samhällets öar vävs med internet samman i en allt tätare världsväv. Samhället växer samman med internet.

Internet erbjuder nya säkerhetslösningar, men samtidigt öppnar det för nya möjligheter till intrång och skadegörelse. Attacker mot internet självt utgör ett allt allvarigare samhällshot. Att försvara samhället Sverige innebär i växande grad att försvara internet. Det var länge sedan det svenska samhället kunde sägas sammanfalla med det svenska territoriet. Utan internet fungerar inga av dagens försörjningssystem.

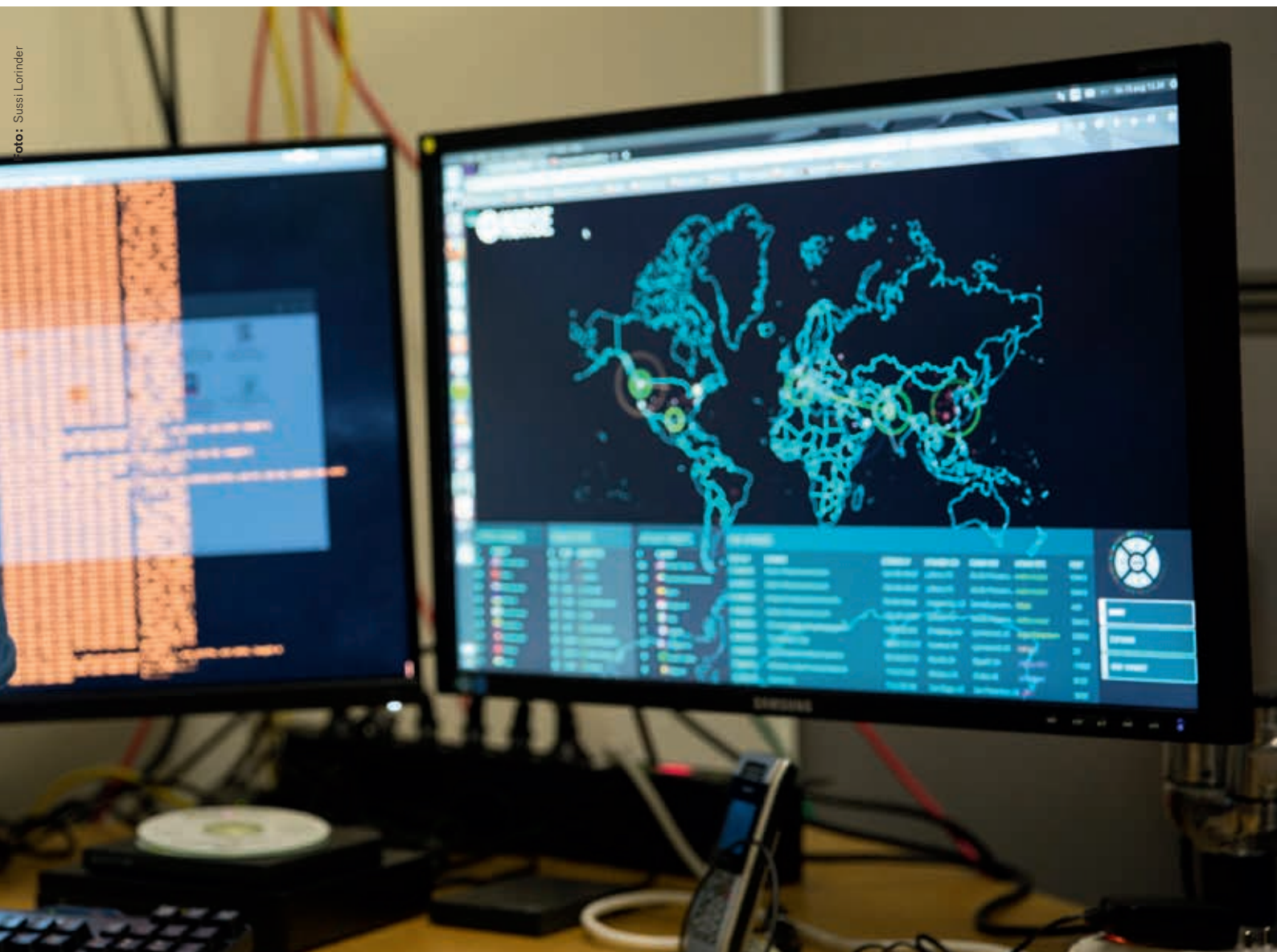
Svensk offentlig sektor har på 2000-talet

digitaliserats långsammare än i många andra länder. Trots att medborgarna ligger långt framme och har god tillgång till internet, gör detta att Sverige idag är mer sårbart än det borde vara. Hoten mot internet är idag de allvarligaste hoten mot vårt samhälle. Borde inte Försvarsmakten ta på sitt ansvar att inom ramen för en satsning på totalförsvaret driva på utvecklingen i övriga myndigheter?

3. GLOBAL KONSUMTION

Satsningarna på automatisering, utvecklingen av internet, av sensorer, robotar och artificiell intelligens, drivs idag av de digitala jättarna i USA och Kina, och de spelar i vår tid samma roll som oljebolag och bilföretag gjorde i industrisamhället. Om man vill hänga med i digitaliseringen måste man använda sig av deras tjänster.

De digitala giganterna driver teknikutvecklingen och erbjuder tjänster som är överlägset mycket bättre än allt annat. Amazon Web Services erbjuder moln-

tjänster med en funktionalitet och säkerhet som överträffar det vi kan få av lokala leverantörer. Men kan svenska myndigheter göra sig beroende av globala leverantörer av tjänster?

Försvarsmakten ställs inför liknande utmaningar. Teknikutvecklingen måste ske tillsammans med de globala, digitala aktörerna. Rädslan för att bli beroende av utländska leverantörer får inte leda till att vi avskärmar oss och väljer lokala lösningar. Då hamnar vi bara ännu mer på efterkälken och blir på sikt mer sårbara. Vi måste acceptera att vi lever i en värld av globala beroendeförhållanden och agera därefter.

4. BIG DATA

Med olja drevs maskinerna som formade industrisamhället. Av data byggs de tjänster som utgör digitalsamhället. Google, Facebook och Amazon samlar in enorma mängder data om oss som används för att skräddarsy reklam och tjänster. Data är dessa företags hårdvaluta tillsammans med de algoritmer som bygger tjänster av data. Data är ”den nya oljan” och algoritmerna är digitalsamhällets maskiner.

Digitaliseringen inriktas nu på utveckling och spridning av sensorer av alla de slag – i bilar, kroppar, maskiner, fastigheter – för insamling av en snabbt växande mängd data. Samtidigt utvecklas allt intelligentare programvaror för bearbetning av dessa data. Automatiseringen är beroende av data, systemiseringen görs för att samla in och använda data. Självstyrande fordon, drönare,

övervakningssystem – allt handlar om stora datamängder och mycket snabb behandling av dessa.

Långsamt växer insikten om hur alla verksamheter förvandlas när data blir tillgängliga och kan användas. Data blir den viktigaste resursen i försvaret av digitalsamhället. Det är i arbetet med data som Sverige försvaras och försvaret måste ha den digitala kompetens som detta kräver. Försvaret får en ny och snabbt växande försvarsgren, cyberförsvaret, men den digitala kompetensen måste genomsyra hela försvaret.

5. PLATTFORMAR

Internet är en plattform, öppen för alla, en global marknadsplats, där alla är välkomna att utbyta idéer, köpa och sälja, styra och ställa. De stora digitala företagen erbjuder plattformar för samarbete och samverkan och drar nytta av kunder och utvecklare som bidrar med innehåll och teknik. Instagram och YouTube får sitt värde av det innehåll som skapas av kunderna. Apples mobiler fylls av tjänster från oberoende utvecklare världen över.

De digitala plattformarna möjliggör en mer effektiv användning av befintliga resurser – såväl mänskliga som materiella. Tack vare en digital plattform har Airbnb på bara ett par år blivit världens största

”Det är i arbetet med data som Sverige försvaras och försvaret måste ha den digitala kompetens som detta kräver. Försvaret får en ny och snabbt växande försvarsgren, cyberförsvaret, men den digitala kompetensen måste genomsyra hela försvaret”

hotellrörelse utan att äga ett enda hotell och Uber en snabbt växande taxirörelse utan att äga en enda bil.

När plattformarna når offentlig sektor kan den vända blicken utåt. I stället för att vrida och vända på den gamla fabriken kan man förlägga verksamheten utanför sjukhuset, skolan, polishuset, ute hos medborgarna. Tänk vilka resurser man får tillgång till, vilken kvalitet och vilket överflöd av tjänster man kan leverera. Professionernas insatser kompletteras av mycket kompetenta amatörer.

Kan totalförsvaret bli en plattformsverksamhet? Kan det erbjuda medborgarna ett enkelt sätt att bidra, kan det ta tillvara all den kompetens som finns i 2000-talets kunskapssamhälle, alla de resurser som finns i samhället? Kan försvaret självt erbjuda medborgarna en plattform för samarbete och innovation?

DIGITALSAMHÄLLET S FÖRSVAR

Tillsammans innebär dessa trender en tätare integration mellan försvar och samhälle. Vi behöver utveckla ett försvar i allt snabbare förändring, där automatisering spelar en större roll, där vårt beroende av internet

och resten av världen växer och där teknikutvecklingen drivs fram av globala, digitala konsumentmarknadsföretag.

I 2000-talets högre tempo och med många fler aktörer behöver försvaret ta en aktiv roll i teknikutvecklingen för att kunna hänga med. Man måste hela tiden förnya sina tekniska lösningar och mer fungera som testbädd för ny teknik än som beställare med stora kontrakt.

Datavetenskaplig kompetens blir avgörande för vår försvarsförmåga, vilket kräver nära samarbete med svenska digitala spetsföretag, med forskning och utveckling. Genom att investera i startups och digitalt nyföretagande skulle försvaret aktivt kunna bidra till utvecklingen av Sverige och med sina satsningar bidra till tillväxt och företagande, som det gjorde på 1900-talet, men med nya metoder.

Försvaret behöver se över hur man bedriver utbildning och forskning. Utbildning av försvarets personal sker fortfarande i särskilda specialskolor. Forskningsresurser tillfaller fortfarande väsentligen sektorsforskningsorgan. I stället för att söka de bästa leverantörerna på marknaden fortsätter man att förlita sig på egen produktion.

Man behöver se över hur man i högre grad kan förlita sig på civilsamhällets infrastruktur, logistik och transportsystem och bidra till att dess sårbarhet minskar. Försvaret vill, som man ofta säger, i det längsta behålla ”rådighet” över sin kommunikation. Men det vi behöver är snarare ett bättre samarbete mellan försvar och civilsamhälle genom att försvaret gör sig beroende av civilsamhällets system och därigenom bidrar till deras säkerhet och robusthet. Endast så kommer vårt samhälle att kunna försvaras.

BO DAHLBOM

*Professor i informationsteknologi
vid Göteborgs universitet*

FÖRBUNDSNYTT

SENASTE NYTT FRÅN
OFFICERSFÖRBUNDET

HAR DU KOLL PÅ ARBETSRÄTTEN?

Officersförbundet genomför varje år ett antal fackliga utbildningar där du som är medlem i förbundet kan lära

dig mer om de lagar och regler som styr arbetsmarknaden. Läs mer om kursutbudet på vår hemsida.

Satsning på chefslöner uteblir – igen

Försvarsmakten höjer lägsta inplaceringen i chefskretsen med 1 000 kronor till 56 000 kronor, det vill säga till en nivå som förbundet krävde redan 2015. I år yrkade vi på en lägsta inplacering om 59 000 – vilket är lågt även det – men fick inte gehör för detta.

Officersförbundet har i flera år riktat kritik mot det löneökningssutrymme som Försvarsmakten avdelar till sina chefer, men inte heller i årets chefslönerrevision möter arbetsgivaren förbundets krav.

Enligt Officersförbundet krävs ett avsevärt högre utfall i kombination med en höjd lägsta inplacering i chefskretsens olika segment. Särskilt viktigt är en höjd lägsta inplacering när man går in i chefsavtalet. För varje år som går framstår bristen av satsning på cheferna än mer tydlig i Försvarsmaktens lönestruktur i förhållande till underliggande nivåer.

Av de totalt 325 miljoner kronor som förbundet menar behövs för att få en relevant lönestruktur

för den militära personalen kostar en adekvat höjning av lägsta nivån i chefskretsen drygt 500 000 kr.

– Nu när vi börjar se resultatet av Ralsen för övriga framstår en lägsta löneinplacering för chefskretsen om drygt 60 000 kr som högst rimlig. Jämför man sedan med chefer på motsvarande nivå inom andra offentliga samhällsområden är även det för lågt – och då menar jag riktigt lågt, säger ombudsman Mikael Boox, och fortsätter:

– Det Försvarsmakten mest

Mikael Boox

CHEF OCH LÖNESAMTAL

En väl fungerande chefslönesättning förutsätter en återkommande dialog mellan chef och överordnad chef. Detta bör du som chef känna till:

Din chef ska föra en kontinuerlig dialog med dig om bland annat verksamhetsmål, samarbete, lönekriterier och resultat. Dialogen avser att ytterligare tydliggöra sambandet mellan ditt resultat och lön. I dialogen får du och din överordnade chef en reell möjlighet att med utgångspunkt från fastställda löneprinciper och lönekriterier föra en diskussion där ditt bidrag till verksamheten sätts i fokus.

Det är viktigt att komma ihåg att även chefs löner bestäms utifrån vad som anges i 5 § ramavtal om löner med mera avseende sakliga grunder såsom ansvar, arbetsuppgifternas svårighetsgrad och övriga krav som är förenade med arbetsuppgifterna, samt chefs skicklighet och resultat i förhållande till verksamhetsmålen.

Varje chef ska veta på vilka grunder lönen sätts och vad han eller hon kan göra för att påverka sin lön. Dialogen ska därför vara särskilt inriktad på sådana frågor som kan ha betydelse för individens framtida resultat, utveckling och lön.

önskar sig är centrala löneavtal som löper tillsvidare, som är sifferlösa och som bygger på lönesättande samtal. Detta är precis vad det centrala chefsavtalet innebär och nu ser vi vad det är värt. Hade inte

förbundet drivit traditionella förhandlingar för resten av medlemmarna är vi övertygade om att löneökningar både för övriga medlemmar och cheferna blivit avsevärt lägre, säger han.

Avgiften och skatten

Sedan den 1 juli i år är den fackliga medlemsavgiften avdragsgill. Inom kort kommer du därför att få ett kontrolluppgift från förbundet på vilken avgift du betalat sedan avdragsrätten infördes.

Facklig medlemsavgift är numera avdragsgill med 25 procent. Det innebär att du som betalat mer än 400 kronor i medlemsavgift till Officersförbundet sedan 1 juli 2018 kommer att få tillbaka 25 procent av medlemsavgiften i form

av sänkt skatt. Detta avdrag görs med automatik i deklarationen, men eftersom du ska kunna kontrollera att Skatteverkets uppgifter stämmer kommer du att få en kontrolluppgift från förbundet på hur mycket avgift du betalat sedan 1

juli 2018, då avdragsrätten infördes.

Antingen kommer kontrolluppgiften via post, eller så kommer du att behöva logga in på din medlemssida på webbplatsen för att ta del av kontrolluppgiften. Besked om detta kommer inom kort.

OFFICERSFÖRBUNDET PÅ FACEBOOK

Officersförbundet finns på facebook. Där kan du bland annat få glimtar av förbundets dagliga verksamhet. Välkommen att säga vad du tycker om

Officersförbundet och Försvarsmakten och dela med dig av information du tror är intressant för andra medlemmar.

MEDLEMSSTATISTIK

Yrkesverksamma, 31/10 2018

Officerare	6 807 (-17)
Specialistofficerare	1 976 (+12)
Soldater och sjömän	4 566 (-286)
Övriga	329 (-5)
Summa	13 678

Rättning av jour som sammanfaller med övertid/uppkommet FM-dygn

Exempel på en normalregistrering för ett planerat jourpass 20:00-08:00 den 30-31 okt. Registreringen passerar dygnsskiftet och kommer att generera 13 tim jourersättning

30/10: Jour 20:00-08:00 (12 tim)

Radera	Anst.avtal	Anst.avtalstext	Mott.kst.	Mott.order	Nätverk	Aktivitet	Fr-närvarotyp	Typ övert.avr.	Löneart	Innehåll	Det.	Starttid	Sluttid
	26405	00026405 1 FM Ar...					Flex(in/ut)			11,5		08:00	20:00
	26405	00026405 1 FM Ar...			8006569	0020				11,5		08:00	20:00
	26405	00026405 1 FM Ar...			8006569	0020	Jour			12,0		20:00	08:00

Se över din jourregistrering

På grund av uppsättningen i Prio kommer ett flertal medlemmar att behöva ändra sin tidrapportering för att få rätt ersättning vid jourtjänstgöring. Följande information har gått ut från Försvarsmakten till berörda medlemmar.

Vi uppmanar alla som kan vara berörda att ta del av informationen, då det här sättet att registrera jour i Prio gäller tills vidare.

När du fullgör jour mellan tidpunkten för ordinarie arbetstids slut en arbetsdag och arbetstidens

början på följande arbetsdag har du rätt till jourtillägg för minst 13 timmar. För att regeln ska vara tillämplig ska jourpasset med andra ord passera ett dygnsskifte och ligga mellan två arbetspass.

Sedan 1 januari 2018 är Prio uppsatt så att jour behöver tidrapporteras mellan två kalenderdygn (över midnatt) för att den förhöjda ersättningen om 13 timmar ska utbetalas.

Parterna i Försvarsmaktens avtalsråd har nu konstaterat att rätten till förhöjd ersättning om 13 timmar kvarstår även i de fall som juren avbryts för tillfälligt arbete

(övertid eller uppkommet FM-dygn).

Du som fått information om detta från Försvarsmakten har arbetat övertid och uppkommet FM-dygn över midnatt under året samt haft jour. Du kan av den anledningen fått för lite ersättning.

Åtgärd från dig

Med anledning av detta behöver du se över din tidrapportering för året vid de tillfällen som du fullgjort jour.

Du behöver själv ändra din registrerade arbetstid genom att följa instruktionen för rättning av din

tidrapportering (se bild ovan) i de fall nedanstående två punkter stämmer överens på dig:

1. Du har varit planerad eller beordrad uppkommet att fullgöra jour mellan två arbetspass över dygnsskiftet, och
2. Under pågående jourtjänstgöring gjort ingripande för att tillfälligt utföra arbete över midnatt.

Du behöver genomföra det här senast den 5 december 2018.

Vid frågor kontakta din närmaste chef eller HR-direkt.

Medlemsundersökning 2018 – Så här tycker ni!

Vartannat år genomför Officersförbundet en stor medlemsundersökning, där ett slumpvis utvalt men representativt antal medlemmar får en möjlighet att ge sin syn på hur förbundet arbetar, vad vi gör bra och vad vi gör mindre bra. Medlemmarna får även

svara på frågor om sin syn på sitt arbete, sina arbetsförhållanden och sin arbetsgivare. Allt för att vi som förbund ska få en bra bild av hur ni som medlemmar tycker och tänker, så att vi på bästa sätt ska kunna tillvarata era intressen. Årets undersökning ge-

nomfördes i våras och sammanlagt besvarades enkäten av 1100 medlemmar. Här redogör vi för de viktigaste insikterna som uppnåts med undersökningen.

Förtroende – vår viktigaste tillgång

60 procent av er som läser det här är nöjda med ert medlemskap och känner förtroende för Officersförbundet. Endast 12 procent är det inte.

När det gäller vilket förtroende medlemmar har för Officersförbundet anger sex av tio att man har ett mycket eller ganska stort förtroende. Drygt en av tio, tolv procent, har ett lågt förtroende.

– Att en stor majoritet av våra medlemmar känner förtroende och tycker att deras förbund gör ett bra jobb är avgörande. Att det finns en grupp som inte riktigt känner förtroende måste vi jobba vidare med tillsammans, dialogen mellan medlemmarna måste bli bättre, Officersförbundet består av medlemmar som driver frågor tillsammans, säger Peter Löfvendahl, förbundsdirektör för Officersförbundet.

Resultaten i undersökningen visar att de medlemmar som är mindre nöjda anger att de upplever ett bristande stöd i förhandlingar med arbetsgivaren och att kontakten med lokalföreningen inte alltid

fungerar som förväntat. Samtidigt anger många, 45 procent, av de som besvarat enkäten att man haft nytta av sitt medlemskap under det senaste året. Då handlar det främst om stöd och rådgivning i löne- och avtalsfrågor.

– Vi ser att medlemmarna är nöjda med den hjälp man får, och med de försäkringar som erbjuds genom förbundet. Likaså är man nöjd med det mervärde som exempelvis Officerstidningen erbjuder. Däremot efterfrågar våra medlemmar mer information om vad förbundet gör och ett ännu större fokus på lönefrågor, något vi tagit till oss. Lönefrågorna står i fokus för officersföreningarna, förbundsstyrelsen och kansliet, säger Peter Löfvendahl.

Peter Löfvendahl

Foto: Cecilia Larsson-Lantz

LOJALA MOT ARBETSGIVAREN

Förtroendet för Försvarsmakten som institution är ungefär lika högt som för Officersförbundet, runt 60 procenta känner ett högt eller ganska högt förtroende. Däremot känner endast 45 procent av medlemmarna som besvarat enkäten stort eller ganska stort förtroende för försvarsmaktsledningen.

Hela åtta av tio medlemmar uppger att de känner stor lojalitet med Försvarsmakten, men betydande kritik finns dock på flera områden. En av fyra medlemmar är kritiska till debattklimatet inom Försvarsmakten; tre av tio anser att det finns risk att karriären påverkas negativt om man fritt uttrycker åsikter om Försvarsmakten.

När det kommer till löne- och karriärutveckling finns också kritik mot Försvarsmakten. Två av tre uppger att de inte känner en verk-

lig möjlighet att påverka sin lön. En av fyra tycker inte att de kan påverka sin yrkesutveckling.

– Det här är inte okänd problematik för oss, men resultaten borde vara en tydlig varningssignal för Försvarsmakten. Känner man att man inte fritt kan uttrycka sina åsikter och inte heller har någon reell möjlighet att påverka vare sig lön eller karriär, då kommer även lojaliteten att dala, säger Peter Löfvendahl.

Årets medlemsundersökning låg till grund för förbundets rapport kring officerares syn på sitt yrke. Rapporten presenterades under årets politikervecka i Almedalen och finns att läsa på officersforbundet.se

Kränkningar inom FM – fortfarande stort problem

Var fjärde medlem har under det senaste året upplevt kränkningar eller nedvärderande kommentarer. Bland kvinnor är andelen 59 procent. Oacceptabla siffror som visar att mycket arbete återstår inom Försvarsmakten.

När uppropet #givaktochbitihop offentliggjordes för snart ett år sedan visade det tydligt att problematiken med kränkningar, diskriminering och trakasserier mot kvinnor inom Försvarsmakten fortfarande är omfattande. Officersförbundets medlemsundersökning bekräftar den mörka bilden.

Sammanlagt uppger 23 procent av medlemmarna, kvinnor och män, att de utsatts för någon form av kränkning eller nedvärderande kommentar det senaste året, 17 procent anser att de upplevt diskriminering och 1 procent att de blivit sexuellt trakasserade. När det gäller kvinnliga medlemmar är siffrorna än mer nedslående. Bland dem har 59 procent upplevt kränkningar eller

nedlåtande kommentarer det senaste året, 53 procent anger att de blivit diskriminerade och 14 procent att de blivit sexuellt trakasserade.

– Dessa siffror är helt och hållet oacceptabla. Ingen anställd inom Försvarsmakten ska behöva uppleva kränkande eller diskriminerande behandling. Detta tyder på ett misslyckande för Försvarsmakten, likaväl som det är ett misslyckande för oss som förbund. Utsätts man för felaktig behandling på sin arbetsplats ska man känna en trygghet i att vända sig till sitt förbund. Uppenbarligen har väldigt många som utsatts inte känt den tryggheten, och det beklagar jag, säger Lars Fresker, Officersförbundets ordförande.

Officersförbundet har sedan resultaten från medlemsundersökningen blev kända fokuserat på att bli än tydligare i sitt arbete mot kränkningar, diskriminering och trakasserier. Såväl i den samverkan som bedrivs gentemot arbetsgivaren som i det interna arbetet. Bland annat fokuseras en stor del av innehållet i årets sista avtals- och utbildningskonferens på att motverka kränkningar och diskriminering.

– Uppenbarligen återstår mycket arbete för både oss och Försvarsmakten. Ingen ska behandlas illa på sitt arbete. Allra minst inom Försvarsmakten. Vårt jobb som militärer är ju faktiskt att värna just alla människors lika värde och rättigheter, då måste vi börja i de egna leden, säger Lars Fresker.

Ditt förbund – din röst

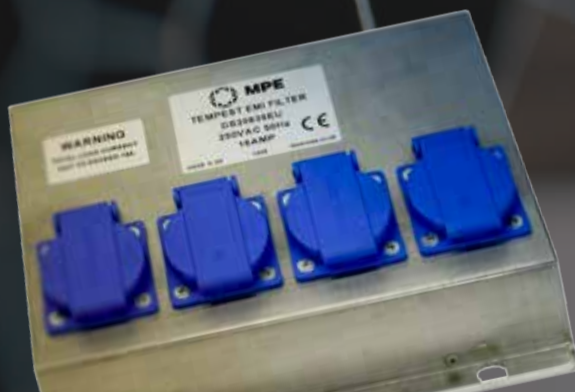
Var med och påverka – gå med i förbundspanelen!

I dagarna får du förmodligen ett mejl med inbjudan att ansluta dig till Officersförbundets medlemspanel. Tackar du ja till att vara med kommer du ett par gånger om året att inbjudas till att tycka till om förbundet viktiga frågor. Det kan handla om dagsaktuella politiska händelser, löner- eller arbetsmiljöfrågor eller annat där det är viktigt med medlemmarnas åsikter och synpunkter.

Förbundspanelen administreras i samarbete med undersökningsföretaget Demoskop, och du kan också ansluta dig till panelen via webbadressen demoskop.se/forbundspanelen.

RÖS and TEMPEST Pluggable Filters

Has been designed to deliver optimum performance across the full frequency range and under all loading conditions.

– for all your
EMC & Thermal solutions

VI BEHÖVER BLI FLER

Vi är totalförsvarets rekryteringsmyndighet. Rätt person, på rätt plats, med rätt ansvar. Vi är myndigheten som ser till att de människor som är bäst lämpade får förtroendet att bidra till trygghet i samhället. Vi på Rekryteringsmyndigheten har lång erfarenhet av att genom tester, undersökningar och bedömningar göra urval för trygghet och säkerhet i det svenska samhället. Vi ansvarar också för att upprätthålla ordning och reda i krigsorganisationen så att alla, i händelse av kris eller krig, ska veta var de ska inställa sig och vad de ska göra.

Handläggare med bakgrund från Försvarsmakten till Karlstad

Har du flerårig aktuell arbetslivserfarenhet från Försvarsmakten och kanske är officer? Vi söker dig som vill arbeta som personalredovisare och underhålla register över totalförsvarets personal.

Handläggare med bakgrund från Hemvärnet till Karlstad

Har du aktuell arbetslivserfarenhet från Hemvärnet eller Försvarsmakten? Vi söker dig som vill arbeta som personalredovisare med fokus på hemvärnets personal.

Inskrivningshandläggare till Stockholm

Är du utbildad yrkesofficer, specialistofficer eller reservofficer? Vi söker dig som har god, aktuell kunskap om Försvarsmaktens arbetsområden och regelverk.

Som inskrivningshandläggare hos oss är du en del av prövningskedjan och fattar myndighetsbeslut om inskrivning till grundutbildning med värnplikt. Som inskrivningshandläggare har du möjlighet att behålla din anställning i Försvarsmakten under tid du är anställd i Rekryteringsmyndigheten.

Läs mer om jobben och ansök senast **10 december** på rekryteringsmyndigheten.se/jobb

ITF SÖKER OFFICERARE

IT-Försvarförbundet (ITF) är Försvarsmaktens förmåga till väpnad strid på cyberarenan. Nu söker förbundet officerare som vill verka i arbetsledande befattning.

Kontaktuppgifter
Jonas 070-512 45 45
rekrytering-itf@mil.se

OFFICERSTIDNINGEN

Din tidning!

**Skriver Officerstidningen om rätt saker?
Har du tips, åsikter eller uppslag?
Kontakta redaktionen!**

CHEFREDAKTÖR
Josefine Owetz: 070-654 45 00
josefine.owetz@officersforbundet.se

Karlis Neretnieks, tidigare rektor på Försvarshögskolan, kommenterade serien om officersprofessionen i förra numret av Officerstidningen.

Officersprofessionen

– yrket som ger både rätt och skyldighet att döda åt statsmakten

Officerstidningen har under 2018 publicerat ett antal texter i en serie om officersprofessionen. Det har varit intressant läsning, men jag upplever att ingen av dem når ända fram.

Bland annat för att ingen av dem först klargör vad professionen ytterst handlar om, nämligen krigets krav. Exempelvis beskriver FHS mer en akademisk karriär snarare än en militär karriär baserad på professionens särart. Det tar däremot general Karlis Neretnieks förtjänstfullt upp i en replik till serien som publicerades i förra numret av tidningen. Jag skulle också vilja ge min betraktelse över temat officersprofession och utbildning av officerare.

Officersyrket innefattar att samordna en mängd olika medel i syfte att ge den egna stridsförmågan maximal styrka. Vidare innebär professionen att nedkämpa motståndarens militära personal och system. Att vara officer innebär då att oberoende av befattning, ständigt utveckla landets krigföringsförmåga i syfte att avhålla andra makter från att angripa Sverige. Om det värsta trots allt skulle hända, är det officerens roll att på legala grunder leda den väpnade striden.

Detta innebär att officeren kommer att tilldela sina underlydande kollegor uppdrag som innebär att flera kommer att stupas och andra att skadas svårt. Detta är den stora skillnaden mellan officersprofessionen och civila dito.

Oavsett om den militära verksamheten benämns yrke eller profession, eller om prefixen är officer eller militär, så är kärnan i verksamheten just striden. (Yrke och profession blandas avsiktligt här, då yrke är det nordiska begreppet och profession ett låneord, men båda har enligt Wikipedia en likartad innebörd).

Min tolkning är att officersprofessionen innebär: Att utbilda individer och förband. Att leda individer och förband. Att bli ledd. Att ta ansvar. Att vara föregångsman. Att tänka och analysera. Att fatta beslut. Att handla. Att administrera. Att vara självständig. Att forska och utveckla.

Tidigare ÖB, Bengt Gustafsson, startade processen att officersyrket skulle sorteras in under begreppet

profession. Detta skulle ske via akademisering genom skapandet av ett erkänt ämne. ÖB övervägde och tog beslutet att den militära utbildningens innehåll vid Karlberg och MHS (i dag FHS) skulle ge akademiska poäng och examina.

Således skulle den militära utbildningen värderas i akademiska termer. Men inga avkall på yrkets särart – att leda väpnad strid – skulle göras och all utbildning skulle ha officersperspektivet och krigets krav i centrum.

Under många år lades mycket tid ner på att utveckla detta ämne, Krigsvetenskap. Om denna långa process kan man läsa i Professor Berndt Brehmers sista bok: Från yrke till profession, FHS 2011, ISBN 978-91-86137-11-3. Sedan några år är det ett erkänt ämne och

ska då utgöra ryggraden i officersutbildningen. Vidare ska då all utbildning och forskning ha ett tydligt officersperspektiv. Officersprofessionens särart; att på legala grunder, utöva våld till landets försvar, grundat på förmågan att leda väpnad strid, ska stå i centrum.

Här bör påminnas om att striden är krigets viktigaste medel och att det är taktiken som har att leda striden, och att det är strategins ansvar att dra nytta av stridens effekter. Likaså är det strategins viktigaste uppgift att under fredstid bygga högsta möjliga krigföringsförmåga.

Principen att Officersutbildningen har ett ämne som ryggrad, innebär inte att ämnets olika delar spjälkas upp och genomförs samt examineras vart och ett för sig.

Professionens karaktär och särart kräver att utbildning dels studeras enskilt och dels samordnat med övriga delämnena. Tillämpning sker via stabsövningar, fältövningar, krigsspel och förbandsövningar.

Progressionen består i att detta sker med professionens olika ledningsnivåer som ledstång; leda grupp, pluton, kompani, bataljon, brigad, gemensamma operationer och landets försvar.

Av detta följer att endast officerare kan utbilda officerare och militära förband.

*P/A ÖVLT ARNE BAUDIN
Före detta huvudlärare i
markoperationer vid
Försvarshögskolan*

”Överakademiserad officersutbildning”

Jag har läst general Neretnieks replik på serien om professionen och jag tycker att han slår huvudet på spiken!

Det är viktigt att vi ställer oss frågan vad ska vi ha officerare till. Svaret måste bli att kunna verka i krig, både i direkt strid och stabs-tjänst. Man måste kunna sitt hantverk.

Dessutom måste man vara en bra ledare så att övriga har förtroende för chefen, det innebär att ledarskapet är den andra centrala faktorn utöver kunskapen.

Min personliga uppfattning kring dagens skolsystem är att vi har ”överakademiserat” utbildningen till officer. Urvalet av bra ledare blir lidande när individer ansöker inom högskoleförordningens bestämmelser.

Det var bättre när förbanden ”vaskade” fram bra officerskandidater. Jag tror att även i denna fråga (som så många andra frågor inom Försvarsmakten just nu) måste man fundera på vad som var bra i NBO, nya befälsordningen, och backa ett eller två steg.

Ska alla läsa Officersprogrammet under tre år direkt? Eller ska vi ha ett urval senare och spara vissa

delar av utbildningens innehåll till det att praktik på förband är genomförd.

Jag tror man kan flytta ett år från initiala OP till att genomföras när man på förbanden har gjort en gallring av vilka som ska vidare till högre officersprogram, HOP.

Jag tror också att dagens system har en annan ”farlig” väg. Jag anser att det är för många som har en skolkarriär och ”bara” tillhör stabsförband.

Detta är inte individens fel utan organisationens.

Jag anser att det är hög tid att ta krafttag med att återställa bemaningsuppdrag med pendling i mycket större utsträckning till våra staber på central nivå.

Då kan vi säkerställa att förbandstjänst görs i större omfattning och inte bara inom till exempel Högkvarteret efter OP, utan som ”vanlig” trupptjänst.

Så ta ett krafttag, återinför bemaningsuppdrag med pendling – då förnyas kunskapen på både förband och centrala staber och det är i sig ett viktigt mål.

*MJ THOMAS JOHANSSON
Södra militärregionen
Södra skånska regementet, P7*

Har du några tankar om vår serie om officersprofessionen? Hör gärna av dig till oss på info@officersforbundet.se. Om du har missat serien finns alla tidigare nummer att läsa i digital form på Officersförbundets webbplats.

JUBILEUMSBOK OM FÖRSVARSHÖGSKOLAN: *Från militär högskola till akademiskt lärosäte*

2018 är ett märkesår för Försvarshögskolan av tre olika anledningar. Det är 200 år sedan den första skolan för högre militär utbildning inrättades, Högre Artilleriläroverket vid Marieberg. Det är 10 år sedan FHS intogs som statlig högskola. Och i år har regeringen gett FHS tillstånd att bedriva master- och forskarutbildning inom vetenskapsområdet "Försvar, krishantering och säkerhet". FHS har därmed "fulla rättigheter" inom sitt verksamhetsområde.

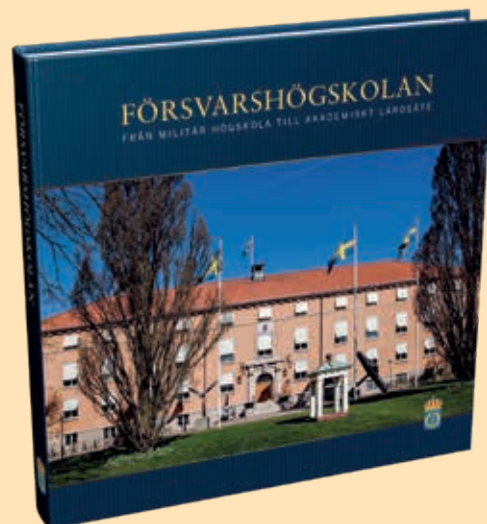
Till jubileet har Föreningen FHS tagit fram en jubileumsbok.

Boken innehåller två viktiga delar; dels historiken från Högre Artilleriläroverket

fram till dagens Försvarshögskola, en skildring av 200 års verksamhet, samt en noggrann beskrivning av den utveckling som skett de senaste tjugo åren då officersutbildningssystemet, både till officer (Officersprogrammet, OP) och den högre utbildningen (Högre Officersprogrammet, HOP) har blivit en akademisk utbildning.

Boken omfattar 342 sidor och innehåller många intressanta fotografier.

Priset för boken är 355 kr. Den kan beställas via FHS hemsida, adress www.fhs.se/jubileumsboken

"Det är svårt att sova när bombplanen kommer"

Otänkbart här. Vardag i Afghanistan.

Hjälp de mest utsatta i Afghanistan på sak.se eller swisha till 900 78 08.

Svenska Afghanistankommittén

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

RÖS-skyddat säkerhetsskåp

för servrar i skalskyddsklass SS1/ EMP

Säkerhets-
klass
SS 3492!

Säkerhetsskåpet har utvecklats av KAMIC tillsammans med Gunnebo på uppdrag av försvaret. Skåpet är en säkerhetsinvestering för att skydda viktig information på servrar m.m. från intrång. Välkommen att kontakta oss för mer information.

GUNNEBO

KAMIC COMPONENTS • 054 - 57 01 20 • www.kamicemc.se
GUNNEBO NORDIC AB • 010 - 209 51 00 • www.gunnebo.se

I nationens tjänst.

För skydd av hemliga och sekretessbelagda uppgifter.

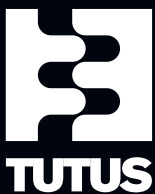
VPN och
brandväggar

Säker krypterad
smartphone

Kryptering av filer
och kataloger

Svensk säkerhetsteknologi, godkänd på nivån Restricted.

+46 8 551 102 30, info@tutus.se, www.tutus.se

POSTTIDNING B

Avs: Officersförbundet,
Box 5338, 102 47 STOCKHOLM

SAFE4U

SECURITY OF SWEDEN

DIN MYNDIGHETSLEVERANTÖR AV 5.11 TACTICAL

5.11 Showroom | Warfvinges väg 30
08-410 700 88 | order@safe4u.se

5.11